

1 Kara Ben Nemsi, de held uit de woestijn (KMP 16) en Door het woeste Koerdistan (KMP 17, hfdst. 1 t/m 3)

1. Inleiding

De wereldreiziger die wij in de Noord-Amerikaanse verhalen kennen als Old Shatterhand begint in dit deel een reis die hem – 6 delen lang - van Noord Afrika (Tunesië, Libië, en Egypte) naar het Midden-Oosten (de Aziatisch-Arabisch landen) en uiteindelijk de Balkan zal voeren. Hier draagt hij de naam Kara Ben Nemsi – vrij vertaald: Karl zoon der Duitsers - een naam die hem door zijn vriend en dienaar Hadji Halef Omar is toegekend. De landen die ze samen bereizen behoorden in de tijd waarin deze verhalen zich afspelen tot het Ottomaanse rijk. Maar zoals ook in de verhalen wordt gezegd: de sultan is ver. Plaatselijke bewindslieden blijken vaak corrupt te zijn en een eigen regime te hanteren om hun inkomsten te vergroten.

In alle landen waar het reisgezelschap doorheen trekt – in het begin met z'n tweeën, maar gaandeweg de reis breidt het gezelschap zich uit – is de Islam de hoofdgodsdiens, Ook Hadji Halef Omar is aanvankelijk een fanatiek aanhanger van de Islam en hij probeert zijn meester dan ook tot deze godsdiens te bekeren. Deze is daar echter helemaal niet van gediend. Vaak blijkt trouwens dat de wereldreiziger zich wat kennis van de Islam betreft best kan meten met de aanhangers van de profeet Mohammed.

Op de reis laat de schrijver ons ook kennismaken met andere bevolkingsgroepen in het rijk van de sultan, zoals in dit eerste deel, met de Jezidi's (=huidige schrijfwijze), die merkwaardigerwijs als Duivelaanbidders worden aangeduid. Wat de schrijver ons weet te vertellen over dit bergvolk, hun godsdiens en hoogstaande zeden is zo goed beschreven dat het deze roman tot net nog iets meer maakt dan alleen maar een spannend verhaal.

2. Inhoud

In het begin van het verhaal bevinden Kara Ben Nemsi en zijn dienaar Hadji Halef Omar, die hij een aantal weken eerder in het huidige Algerije heeft leren kennen, zich in Wadi Tarfawi in Tunesië. Kara rijdt op een kleine berberhengst en zijn dienaar op een oude magere hassi-ferdsjan-merrie. In hun gesprek doet Halef vergeefs een poging zijn meester tot het islamitische geloof te bekeren. Ook blijkt dat Halef nog helemaal geen hadji is aangezien hij nog nooit in Mekka is geweest. Dan wordt hun aandacht plotseling gevestigd op een aantal gieren die boven een bepaalde plek in de lucht blijven rondcirkelen. Ze rijden naar de plek toe en vinden het lijk van een mens, kennelijk een Fransman. Dat blijkt uit een ring die bij het lijk wordt gevonden. Ze begraven het lichaam en volgen de sporen. Na enige tijd treffen ze twee personen. Het zijn de moordenaars van de Fransman, want zij hebben zoals blijkt, nog andere bezittingen van deze in hun bezit. Er ontstaat een kort gevecht dat door Kara en Halef wordt gewonnen. Zij nemen de eigendommen van de vermoorde Fransman, die Galingré blijkt te heten, met zich mee. De beide schurken, waarvan de belangrijkste Hamd el Amasat heet, maken zich uit de voeten.

Kara Ben Nemsî en Halef rijden vervolgens naar het plaatsje Kris, waar ze een gids hopen te vinden die hen via het beruchte zoutmeer Sjott El Dsjerid naar Fetnassa zal brengen. Halef kent zo'n gids. Zijn vriend Sadek is de beste man voor dit karwei. Hamd el Amasat en zijn kompaan hebben, zoals blijkt dezelfde route genomen en vinden een andere gids. Sadek, die Halef goed kent, is akkoord om deze en Kara Ben Nemsî naar Fetnassa te brengen. Onderweg op het beruchte zoutmeer met Sadek voorop, komt het tot een treffen met de schurken. Sadek wordt door een schot dodelijk getroffen en de twee vrienden kunnen ternauwernood het vege lijf redden. Van de tegenstanders hebben alleen Hamd el Amasat en diens gids het avontuur overleefd. Diens handlanger verdwijnt in het zoutmeer. De twee paarden van onze vrienden verdwijnen eveneens onder de zoutkorst. Sadek had van te voren gezegd dat zijn zoon Omar in de avond over het zoutmeer naar Kris zou terugkeren. Gelukkig wordt dit bewaarheid en kunnen de vrienden alsnog veilig in Fetnassa belanden. Omar zweert niet te zullen rusten voordat de moordenaar van zijn vader zijn gerechte straf heeft ondergaan.

De reis wordt nu met z'n drieën per kameel voortgezet. Aangekomen in Kbilli blijkt dat de moordenaar bij de plaatselijke wekil (stadhouder) zijn intrek heeft genomen. Hier noemt hij zich Aboe el Nasser (vader van de overwinning) Als het reisgezelschap zich daar vervolgens meldt om de schurk gevangen te laten nemen worden ze echter meteen gearresteerd. De wekil wil hen laten geselen en terechtstellen. Dan heeft hij zich echter misrekend in de held uit het avondland. Deze weet zich van de wekil meester te maken en laat deze pas vrij op voorspraak van diens echtgenote. Hamd el Amasat wordt gevangen genomen, maar 's nachts in het geheim door de wekil vrijgelaten. Omar ben Sadek neemt nu afscheid van Kara Ben Nemsî en Halef Omar om de ontkomen moordenaar van zijn vader alleen te achtervolgen.

Kara Ben Nemsî en Halef rijden via de Koefra Oasen in Libië naar Egypte, waar allereerst Caïro wordt bezocht. Daarna wordt de reis voorgezet naar het zuiden waar in Kertassi, aan de Nijl, tijdelijk een huis wordt gehuurd. Tijdens het verblijf in Egypte koopt Halef van zijn karige loon een zweep van nijlpaardenhuid. Die zal hem later nog goed van pas komen. Na enkele weken verblijf in Kertassi meldt zich een man die Kara Ben Nemsî verzoekt mee te komen om in het huis van zijn meester – genaamd Abraham Mamoer – een zieke vrouw, Güzela geheten, te genezen. Kara gaat mee maar ontdekt dan dat de jonge vrouw in kwestie daar niet vrijwillig verblijft. Ze blijkt ook niet Güzela te heten, maar Senitza; en ze is geen moslima maar een christin. Na het bezoek aan het huis van Abraham Mamoer treft de held uit het avondland een zekere Isla Ben Maflei, een rijke koopman uit Istanboel die op zoek is naar Senitza, zijn ontvoerde verloofde. Meteen wordt het Kara duidelijk dat de vrouw in de harem van Abraham Mamoer de verloofde is van de jongeman. Hij besluit dan ook de vrouw uit de harem te ontvoeren om Isla zijn geliefde terug te bezorgen. Onder doodsgevaar lukt de onderneming. Als Abraham Mamoer vervolgens onder begeleiding van politie de vrouw komt opeisen weet Kara Ben Nemsî de politiecommandant ervan te overtuigen dat Abraham Mamoer, die feitelijk Dawoed Arafim heet, de vrouw heeft ontvoerd en dat ze niet eens een moslima is. De schurk voelt zich nu in het nauw gedreven en maakt zich uit de voeten.

De reis wordt naar het noorden voortgezet richting Suez. Vandaar willen Kara Ben Nemsî en Halef Omar zich inschepen op een boot om over de Rode Zee naar het Arabisch schiereiland te over te steken. De boot wordt onderweg 's nachts gekaapt door

Dsjeheïnen-piraten onder aanvoering van Aboe Seïf (de Vader van de Sabel). Deze laatste wil beiden een groot geldbedrag afpersen omdat hij hen voor vermogend houdt. Als de piraat in de buurt van Djeddah aanmeert om zich voor enkele dagen naar de sjerif van Mekka – het hoofd van de geestelijkheid aldaar – te begeven, lukt het de vrienden om te vluchten. Onderweg ontmoeten ze de geheimzinnige vrouw Amsja. Ze behoort tot de stam der Ateïben en is de dochter van Malek, de sjeik van die stam. De Ateïben leven in vijandschap met de Dsjeheïnen. Aboe Seïf had in het verleden Amsja ontvoerd en bij haar een kind verwekt, een dochter genaamd Hanneh. Het gelukte Amsja op enig moment met haar kind te vluchten en zich naar haar stam te begeven. Omdat het huwelijk bij de Arabieren heilig is ontzegde de sjerif van Mekka de Ateïben, op voorspraak van Aboe Seïf, toegang tot de heilige stad. Omdat Hanneh intussen de voor Arabieren huwbare leeftijd heeft – zij is vijftien jaar – wensen haar grootvader en moeder dat zij zich naar Mekka begeeft. Daarom willen zij Halef Omar met Hanneh een schijnhuwelijk laten sluiten. Tussen Halef en het meisje is er een klik en hij gaat op het voorstel in. Hij wordt echter verliefd op haar en wenst haar als vrouw te behouden. Als het jonggetrouwde stel Mekka bezoekt, volgt Kara Ben Nemsî hen heimelijk. Hij begeeft zich echter op voor een christen verboden terrein en wordt voortijdig door Aboe Seïf ontdekt. Halsoverkop weet de held de stad te ontvluchten en zelfs nog Aboe Seïf gevangen te nemen en aan de Ateïben over te leveren. Als de Vader van de Sabel vervolgens een poging doet aan de Ateïben te ontsnappen, wordt hij door Halef Omar, die zich in het vervolg Hadji Halef Omar mag noemen, gedood. Door die daad wordt hij in de stam der Ateïben opgenomen en wordt Hanneh definitief zijn vrouw.

Kara Ben Nemsî vertrekt onder begeleiding van een aantal Ateïben oostwaarts door het huidige Saoedie-Arabië. Zijn pas gehuwde dienaar en vriend zal een tijdje bij zijn vrouw verblijven, maar zich later weer bij hem voegen. In Maskat aan de Perzische Golf ontmoet hij de excentrieke en steenrijke Engelsman Lord David Lindsay. Sir David is op zoek naar Fowling Bulls – gevleugelde stieren – van de Assyriërs die hij wil opgraven en aan het British Museum in Londen schenken. Ze besluiten in elkaars gezelschap naar de Haddedihs, een onderafdeling van de stam der Sjammaren af te reizen. Onderweg beleven ze nog een avontuur met een stel paardendieven- Kara en sir David hebben zich voor hun reis van paarden weten te voorzien - maar ze geraken toch behouden bij de stam in kwestie aan. Mohammed Emin, de sjeik der Haddedihs beschouwt hen aanvankelijk met argwaan, maar hij laat deze varen als Kara Ben Nemsî, die ervaren heeft dat een aantal bedoeïenenstammen de Haddedihs wil aanvallen en uitroeien op last van de Pasja van Mossoel, hem belooft te helpen. De sjeik laat hem vervolgens kennis maken met Rih (Wind) een Arabische volbloedhengst van de hoogste klasse. Mohammed Emin belooft hem dit kostbare paard te schenken als onze held erin slaagt zich op de hoogte te stellen van de plannen van zijn vijanden. Kara vraagt Rih te mogen lenen voor zijn verkenningstocht en Mohammed Emin stemt er in toe.

Tijdens de verkenningstocht geraakt de held in gevangenschap bij de stam der Aboe Hammeds maar door het avontuur met een leeuw en de snelheid van Rih weet hij niet alleen te ontsnappen, maar ook de plannen van de vijanden - de stammen van de Aboe Hammed, de Obeïden en de Dsjowari's – te weten te komen en twee met de Haddedihs bevriende stammen, de Aboe Mohammeds en de Alabeïden, over te halen om samen tegen genoemde stammen op te trekken. Als hij weer terug is bij de Haddedihs stelt hij de sjeik van alles op de hoogte en legt hij uit hoe hij de vijanden wil verslaan. Een dag

later arriveren nog een 60-tal ruiters in het kamp, allemaal leden van de stam der Ateïben, onder wie zich ook Hadji Halef Omar, diens vrouw Hanneh en sjeik Malek bevinden. Iedereen wordt in de stam opgenomen en de mannen onder de Ateïben zullen met de Haddedihs mee ten strijde trekken.

De bedoeling is de vijanden naar het Dal der Trappen te lokken en aldaar te omsingelen. De opzet lukt. Er zijn wel enige schermutselingen maar een groot bloedbad wordt voorkomen. Kara Ben Nemsi weet in gezelschap van Sir David Lindsay de Obeïden in te sluiten. De verslagen vijanden moeten aan de stammen van de Haddedihs, de Aboe Mohammeds en de Alabeïden een schatting betalen. Kara Ben Nemsi neemt de taak op zich naar de gronden van de Aboe Hammeds te reizen – waar hij tijdens zijn verkennings-tocht is geweest - om de achtergebleven bewoners van het kamp hiervan in kennis te stellen. Halef gaat met hem mee. Aangekomen in het kamp ontdekt hij op een eiland in de Tigris drie mannen die levend en naakt zijn begraven. Het zijn Jezidi's of z.g. Duivelaanbidders. Ze worden uitgegraven en gekleed. Als ze weer enigszins zijn bijgekomen weten ze Kara te melden dat de verdwenen zoon van Mohammed Emin, Amad el Gandoer, naar de grensplaats Amadije is overgebracht en daar gevangen wordt gehouden op last van de Pasja van Mossoel. Besloten wordt de Jezidi's naar hun dorpen te begeleiden en Amad el Gandoer te bevrijden.

Kara Ben Nemsi en Hadji Halef Omar reizen eerst naar Mossoel om audiëntie te vragen bij de Pasja. Sir David Lindsay blijft korte tijd bij de Haddedihs om naar Fowling Bulls te zoeken. Kara heeft een ferman (speciale pas) nodig om door de gebieden waarheen hij wil reizen niet door soldaten en bestuurders van het Ottomaanse rijk te worden lastig gevallen. De ontvangst bij het paleis van de pasja is niet bepaald vriendelijk , maar eenmaal binnen weet de held uit het avondland de situatie geheel naar zijn hand te zetten onder andere door het fabriceren van 'spuitwijn' voor de pasja. Het resultaat hiervan is dat hij niet alleen een pas krijgt maar ook nog 5 basji-boezoeks en 5 arnauten om hem op zijn reis te escorteren. De basji-boezoeks staan onder leiding van de boeloek emini Ifra, die geen neus meer heeft. Hij heeft deze ooit in een gevecht verloren. Het toegewezen gezelschap verlaat de helden korte tijd later echter alweer, behalve Ifra die op een nogal luidruchtige ezel rijdt. Bij toeval wordt ook nog Mohammed Emin bevrijd die het gezelschap achterna is gereisd en getuige was van een belangrijke troepenconcentratie in de streek waar de Jezidi's wonen.

Bij de Jezidi's maakt het reisgezelschap in Badri eerst kennis met Ali Bey het wereldlijk hoofd van dit bergvolk. Vervolgens worden ze voorgesteld aan Pir Kamek die als een heilige wordt beschouwd. De Pir heeft een Koerdisch woordenboek geschreven, dat door Kara Ben Nemsi gretig wordt bestudeerd omdat hij de Koerdische taal nog niet machtig is. Hij waarschuwt de Jezidi's voor de grote troepenconcentratie op last van de Pasja van Mossoel en onder leiding van een zekere Omar Ahmed. Deze laatste persoon heeft ooit vrouw en kinderen van Pir Kamek terechtgesteld. Ali Bey stuurt in het geheim een gezant naar Istanboel.

De Jezidi's zijn kort voor de viering van hun jaarlijks offerfeest. Velen van hen reinigen zich voor dit feest door te gaan baden in de nabijgelegen rivier. Kara Ben Nemsi, die van het vele reizen ook vuile kleren draagt, gaat zich eveneens baden en schone kleren aantrekken. Als hij daarmee klaar is ziet hij bij de plek waar hij heeft gebaad iets bewegen in het struikgewas. Hij gaat er op af en neemt een jongeman gevangen die

Turkse kleren draagt. Het blijkt een jonge Turkse officier te zijn die als spion wordt ontmaskerd. Kara besluit de jongeman toch te laten lopen. Immers, hij heeft alleen maar zijn plicht gedaan en bovendien zijn de plannen van de Turkse troepen niet alleen vrijdelt, de Turken weten ook niet dat de Jezidi's op de hoogte zijn van hun plannen. Ze blijven dus in de waan dat ze deze gemakkelijk kunnen overheersen.

KMP 17 hfdst. 1 t/m 3

De Turken willen een aantal bergkanonnen inzetten om Badri, het dorp van de Jezidi's plat te bombarderen. Kara Ben Nemsy ontdekt echter tijdig de compagnie soldaten die dit artilleriegeschut vervoeren en neemt met behulp van de Jezidi's de hele compagnie gevangen. De kanonnen worden nu ingezet tegen de Turkse troepen. De Jezidi's zijn thans in het voordeel en slagen erin de Turkse troepen te omsingelen. De Turken worden gedwongen zich over te geven. Omar Ahmed, de aanvoerder van de Turken, wil zich niet overgeven maar vindt door toedoen van Pir Kamek een verschrikkelijke dood. De Pir komt daarbij ook zelf om het leven. Kara weet nog een brief met een geheimschrift van de Pasja van Mossoel, die door Pali, een van de geredde Jezidi's wordt gebracht, te ontcijferen en overhandigt deze aan Ali Bey. Ook wordt nog de begrafenis van Pir Kamek bijgewoond. Daarna vertrekt het reisgezelschap, sjeik Mohammed Emin maakt er nu ook deel uit, richting de grensvesting Amadije, waar de zoon van de sjeik gevangen zit.

3. De vertaling

De vertaling van deel 16 kwam tot stand onder redactie van Dr. F.C. de Rooy door I. Montagne-Andres. De verwijzingen naar andere delen van de Karl May Pockets zijn toevoegingen op last van dr. de Rooy. In de oorspronkelijke Duitse uitgave, de Bamberger editie van het Karl May Verlag, komen deze niet voor. Deel 17 van de pocketserie werd vertaald door M. van Oort-Lau.

4. Geschiedenis

In 1879 had Karl May kennisgemaakt met het Verlag Pustet in Regensburg, uitgever van het katholieke tijdschrift Deutscher Hausschatz. Nadat in laatstgenoemd tijdschrift 2 korte verhalen van de schrijver waren gepubliceerd die succes opleverden werd hem een vast contract aangeboden. Per aangeleverd katern (Heft) zou hem 20 mark worden uitbetaald. De beloning was dus matig, maar leverde de schrijver in ieder geval een vaste bron van inkomsten op. In later jaren, toen de schrijver al wat meer bekendheid kreeg, werd de beloning nog verhoogd tot 30 mark per katern. Karl May ging voortvarend aan het werk. Na eerst nog wat kortere verhalen te hebben gepubliceerd begon hij eind 1880, vermoedelijk in december van dat jaar, aan wat uiteindelijk zijn 6-delige Oriënt- en Balkancyclus zou worden. De schrijver had er duidelijk zin in, want de eerste twee delen van zijn zesdelige cyclus ontstonden in een tijdsbestek van een jaar. Tijdens het schrijfproces kwam hij op het idee om een vijf jaar eerder geschreven verhaal – Die Rose von Kahira- in de roman op te nemen. In bewerkte vorm zijn dit de hoofdstukken 4-6 van het boek. Het Verlag Pustet betaalde de schrijver voor zijn werk de som van 1840 mark. Dat komt neer op het toenmalige jaarsalaris van een fabrieksarbeider. De redactie van de Deutscher Hausschatz neemt hem zijn enorme productie – 1006 geschreven pagina's - in dat jaar niet in dank af. Men verzocht hem namelijk om in het vervolg minder tekst aan te leveren, want andere schrijvers voor het tijdschrift zouden

anders te weinig aan bod komen. Zo is het dus logisch te verklaren dat de schrijver naar aanleiding van dit verzoek nog andere uitgevers ging zoeken om zijn verhalen te publiceren en zodoende zijn inkomsten wat op te krikken.

Ook bij de Deutscher Hausschatz hadden de verhalen vanaf het begin al veel succes, want in maart 1881 vroegen lezers van het tijdschrift al naar de persoon van de schrijver en over verdere belevenissen. Publicatie van de eerste twee delen van de cyclus vond plaats in genoemd tijdschrift onder de titel 'Giölgeda Padishanün' (= In het rijk van de Sultan) en 'Reiseabenteuer in Kurdistan' (Reisavonturen in Koerdistan). In het rijk van de Sultan omvat het hele eerste deel van de cyclus en meer dan de helft van het tweede deel (tot en met de bevrijding van Amad el Gandoer uit de gevangenis in Amadije). De reisavonturen in Koerdistan vullen de rest van deel 2.

In 1891 nam de uitgever Friedrich Ernst von Fehsenfeld uit Freiburg contact op met Karl May. Hij had voordien de hele Oriënt- en Balkancyclus in de Deutscher Hausschatz nageplozen en gelezen en wilde de verhalen in boekvorm gaan uitgeven. Op 17 november 1891 sloten beiden een contract af. De schrijver zou 500 mark per geleverd boekdeel ontvangen en per 5000 verkochte exemplaren nog eens 1000 mark. Ook werd contractueel vastgelegd dat de omvang van elk deel maximaal 640 pagina's mocht bedragen. Door deze laatste voorwaarde werd het noodzakelijk de episode bij de Jezidi's in deel 1 af te kappen en gedeeltelijk naar deel 2 over te plaatsen. Het schijnt dat Karl May de eerste twee delen als één geheel heeft gezien en eigenlijk in één deel wilde uitgeven, maar hij ging akkoord met de gestelde voorwaarde. In 1892 publiceerde Fehsenfeld het eerste deel van de cyclus onder de titel "Durch Wüste und Harem". Op verzoek van de schrijver werd deze titel bij de herdruk van 1895 veranderd in "Durch die Wüste".

De hele cyclus bleek voor zowel de schrijver als voor Fehsenfeld van meet af aan een groot succes te zijn. De schrijver kon eindelijk zijn talloze schulden aflossen en na het succes van de daarop volgende Winnetou-trilogie zelfs een villa kopen. Kortom: het grote succes van Karl May begon bij zijn Oriënt- en Balkancyclus.

5. Beoordeling

Het hele 1^e deel van de cyclus is opgebouwd uit vijf verschillende episodes (hfdst. 1-3, 4-6, 7-11, 12-16 en 17-20) die ieder op zich spannend zijn, en soms ook humoristisch, en ons tevens veel leren omtrent het leven in de Arabische landen. De moord in het begin van het boek is de katalysator die de avontuurlijke reis op gang brengt, maar de moordenaar verdwijnt na hoofdstuk 3 geheel uit beeld om pas in deel 6 weer ten tonele te verschijnen. Dit doet echter niets af aan de spanning van de roman die de lezer vanaf het begin in zijn ban houdt en gretig doet verlangen naar het lezen van de volgende delen.

Karl-May-kenners zoals prof. Dr. Heinz Stolte, prof. Dr. Otto Forst-Battaglia en prof. Dr. Claus Roxin hadden hoge waardering voor de Oriënt- en Balkancyclus, waarvan dit het eerste deel is. Otto Forst Battaglia noemde de cyclus zelfs het beste dat Karl May ooit had geschreven, gevolgd door deel 1 van de Winnetou-trilogie. Volgens professor Claus Roxin beweegt de schrijver zich hier op een niveau dat door hem zelf slechts zelden is geëvenaard en nooit overtroffen. Van het late werk van de schrijver bereikt alleen de roman Ardistan und Dschinnistan volgens hem een even hoog niveau. Volgens dr. Roxin

is het hoge niveau van de cyclus gelegen in een ideale combinatie van meesterlijke vertelkunst, betrouwbare etnologische detailinformatie, psychologische achtergrond en ethisch-pedagogische verdieping. De lezer mag zelf oordelen of hij met dr. Roxin eens is. Ondanks dat ik deze roman en ook de daarop volgende delen al talloze malen heb gelezen word ik steeds weer meegevoerd in het verhaal van de schrijver en af en toe ontdek ik iets wat mij bij het (her-)lezen nooit eerder was opgevallen.

6. Bronnen:

1. Otto Forst-Battaglia: Karl May, Traum eines Lebens, Leben eines Träumers. Uitgave Karl May Verlag 1965.
2. Karl May Chronik, deel 1. Uitgave Karl May Verlag 2005
3. Der Geschliffene Diamant. Uitgave Karl May Verlag 2003.
4. Inleiding door prof. Dr. Claus Roxin op de website van de Karl May Gesellschaft bij behandeling van Karl Mays Werken.
5. Briefwechsel mit Friedrich Ernst Fehsenfeld, Gesammelte Werke , deel 91, Uitgave Karl May Verlag 2007.
6. Het Internet.